

**Analys av
Superettanclubbarnas
ekonomi 2017**

**Svenska Fotbollförbundet
Julia Ericson**

Innehåll

Sammanfattning.....	3
Inledning	4
Superettanklubbarnas resultat	4
Superettanklubbarnas intäkter	7
Superettanklubbarnas kostnader	11
Spelartransfers	16
Elitlicensens regler i korthet	17
Superettanklubbarnas konsolideringsgrad 2017	20
Klubbarnas kostnader och tabellposition 2017	21

Analys av ekonomin i Superettanklubbarna 2017

Sammanfattning

- Totala intäkter samtliga klubbar 364,9 mkr (2016: 250,0 mkr)
- Resultat sammantaget superettanklubbarna - 24,4 mkr (2016: -16,1 mkr)
- Varav spelaromsättningsnetto + 25,6 mkr (2016: +8,9 mkr)
- Varav driftsresultat - 47,5 mkr (2016: -25,8 mkr)
- Eget kapital + 21,5 mkr (2016: +1,0 mkr)
- Negativt eget kapital i tre av sexton klubbar. Övriga klubbar redovisade positivt eget Kapital

Likt föregående år medverkade sexton klubbar i Superettan säsongen 2017. Under 2017 var det sammanlagda resultatet för samtliga superettanklubbar -24,4 mkr (2016: -16,1 mkr), det ekonomiska resultatet var därmed det sämsta sedan Superettans start år 2000. Den största delen av det negativa resultatet är hänförligt en klubb som redovisar stort underskott. Under 2017 redovisade nio klubbar ett underskott, att jämföra med åtta klubbar 2016, en relativt snarlik fördelning mellan åren.

Det totala driftsresultatet för Superettan 2017 uppgick till - 47,5 mkr (2016:- 25,8 mkr). Driftresultatet exkluderar spelaromsättningsnettot, finansnettot samt extraordinära poster, skatter och bokslutsdispositioner. Årets goda spelaromsättningsnetto räddar dock upp ett stort driftunderskott varpå det redovisade resultatet är betydligt bättre än driftresultatet.

Superettanklubbarnas intäkter (inklusive ränte- och andra finansiella intäkter samt extraordinära intäkter) uppgick år 2017 till 364,9 mkr (2016: 250,0 mkr), vilket är en ökning med 46 procent jämfört med föregående år. Att intäkterna har ökat jämfört med föregående år beror främst på att fem av de sex ny tillkomna klubbarna redovisar de högsta intäkterna för Superettan, totalt 53 % av Superettans totala intäkter för 2017.

De totala kostnaderna för superettanklubbarna inklusive finansiella- och extraordinära kostnader och kostnadsförda spelarköp/inhyrning uppgick till 389,3 mkr år 2017 (2016: 266,1 mkr), en ökning med 47 procent jämfört med föregående år. Kostnaderna har således ökat något mer än intäkterna vilket ledde till det försämrade resultatet för 2017.

Den genomsnittliga spelarlönen antaget 24 spelare per spelartrupp vid en 12 månaders anställning uppgick till 25 447 kr/månad under 2017 (2016: 23 763 kr/månad).

Under 2017 redovisade Superettan totalt ett samlat eget kapital uppgående till +21,5 mkr per den sista december 2017 (2016: 1,0 mkr). Det egna kapitalet har ökat jämfört med föregående år vilket främst förklaras i att Helsingborgs IF, Falkenberg FF och IF Brommapojkarna som sammanlagt redovisar ett eget kapital om 15,7 mkr, inte spelade i Superettan 2016, samt att enbart tre klubbar redovisade negativt eget kapital 2017, att jämföra med sju stycken 2016. Vilka klubbar som spelar i serien aktuellt år har alltså en stor del i förändringen av det egna kapitalet samt resultatet.

Svenska Fotbollförbundet
Julia Ericson

Inledning

Svenska Fotbollförbundet har kartlagt det ekonomiska utfallet för klubbarna i Superettan år 2017. Kartläggningen bygger på uppgifter inrapporterade av klubbarna samt deras årsredovisningar, vilka är reviderade av auktoriserade eller godkända revisorer. Vid klubbarnas redovisning kan det förekomma att klubbar inte rapporterat helt enligt samma principer vid klassificering av intäkter och kostnader.

I avsnittet om eget kapital ges som tilläggsinformation uppgifter om det egna kapitalet för samtliga klubbar, som medverkar i Superettan säsongen 2018, detta för att koppla ihop rapporten med elitlicenskraven för aktuella klubbar.

Superettan, som etablerades år 2000, består av 16 klubbar.

Obs! Samtliga belopp i tabeller nedan är redovisade i mkr om ej annat anges.

Superettanklubbarnas resultat

Resultatets beståndsdelar 2008-2017, mkr

	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Driftresultat	-47,5	-25,8	-37,7	2,8	-16,9	-27,3	-22,8	-40,0	-11,0	-34,5
Spelaromsättning	25,6	8,9	32,1	16,3	1,0	8,8	7,2	11,2	2,3	34,5
Rtenetto mm fin	-1,6	0,8	4,2	-7,0	13,6	-5,6	-2,3	5,7	-1,4	1,0
Extraordinära poster/skatter	-0,9	0,0	2,2	-0,1	0,9	8,8	0,2	3,7	-0,8	3,0
Redovisat resultat	-24,4	-16,1	0,8	12,0	-1,4	-15,3	-17,7	-19,4	-10,9	4,0

Tabell 1

Det sammantagna driftresultatet för samtliga klubbar i Superettan uppgår till -47,5 mkr (2016: -25,8 mkr), vilket är en klar försämring jämfört med föregående år, samt det lägsta driftresultatet sedan Superettan etablerades år 2000. Trots ett väldigt högt spelaromsättningsnetto (spelarrättighetsförsäljningar minus såväl direkt kostnadsförda spelarförvärv som avskrivningar balanserade spelarförvärv samt netto av spelarinhyrning och uthyrning) på 25,6 mkr noteras att även det totala redovisade resultatet är det lägsta sedan starten år 2000. Som framgår av tabell 2 beror det låga driftresultatet främst på två klubbar som tillsammans redovisar -30 mkr i driftresultat.

Att det redovisade resultatet är negativt under året beror likt föregående år till största delen på Dalkurd, som redovisar det klart största minusresultatet (se tabell 2).

Resultat per klubb 2017, mkr

		<u>Redovisat</u> resultat	<u>Drift-</u> resultat	<u>Spelarom-</u> sättning	<u>Finansiellt</u>	<u>EO, skatt,</u> bokslutsdisp
Östers IF	1)	3,4	4,2	3,2	-3,3	-0,7
Degerfors IF		1,8	1,2	0,6	0,0	0,0
Norrby IF		0,3	0,0	0,0	0,3	0,0
Trelleborgs FF		0,3	0,4	-0,1	0,0	0,0
IFK Värnamo		0,2	-1,9	2,2	-0,1	0,0
GAIS		0,1	-0,1	0,3	-0,1	0,0
Örgryte IS FF		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
IF Brommapojkarna		-0,0	-6,0	5,6	0,4	0,0
Syrianska FC		-0,3	0,0	-0,2	-0,1	0,0
Varberg BoIS FC		-0,4	-0,3	-0,1	0,0	0,0
Falkenbergs FF		-0,6	-6,3	5,7	0,0	0,0
IK Frej Täby		-1,6	-1,6	0,0	0,0	0,0
Gefle IF FF		-2,4	-3,0	0,6	0,0	0,0
Helsingborgs IF	1)	-4,3	-15,3	9,7	1,5	-0,2
Åtvidabergs FF	1)	-4,7	-4,4	-0,2	-0,1	0,0
Dalkurd	2)	-16,2	-14,4	-1,7	-0,1	0,0
* Superettan totalt		-24,4	-47,5	25,6	-1,6	-0,9

Tabell 2

1) redovisar hela koncernen

2) redovisar Dalkurd AB

Under 2017 redovisade sju klubbar ett överskott och nio klubbar ett underskott, att jämföra med föregående år där nio klubbar redovisade överskott och sju klubbar underskott, en relativt snarlik fördelning mellan åren.

Östers IF redovisar det största överskottet för 2017 på 3,4 mkr, följt av Degerfors IF på 1,8 mkr. Båda dessa klubbar redovisar även de klart största driftresultaten.

Helsingborgs IF samt Dalkurd redovisar nästan -15 mkr vardera i driftresultat. Bakgrunden till detta liknande driftresultat är dock väldigt olika. Helsingborg har under 2017 stått under en stor omställning efter att ha degraderats från Allsvenskan. Intäkterna mellan serierna är stora och även om Helsingborg skurit en del i sina kostnader är det svårt att anpassa kostnaderna från ett år till ett annat. Superettans klart största spelaromsättningsnetto pekar mot en anpassning av spelartruppen till Superettan och förbättrar det negativa driftresultatet avsevärt. Dalkurd har under 2017 likt 2016 tvärtom befunnit sig i en expansionsfas för att nå Allsvenskan och har uppenbarligen finansiellt satsat mycket för att nå sportslig framgång. Detta blir inte minst tydligt i tabell 8 där det framgår att personalkostnaderna (vilket till störst del innefattar spelarlöner) uppgår till 155 % av intäkterna. Dalkurd står även för det lägsta spelaromsättningsnettot -1,7 mkr vilket tyder på att de investerat mycket i spelartruppen. De stora underskotten har täckts upp av aktieägarkapitaltillskott, vilket, om det blir en fortsatt strategi, är en riskabel väg att gå.

Det verkar som att Superettan har haft en liknande utveckling som Allsvenskan där spelarrättighetsförsäljningen mer och mer blivit en del av verksamheten i klubbarna, samtidigt kan det även vara så att spelarförsäljningar sker för att hålla ekonomin i balans. I tabell 2 framgår att exempelvis IF Brommapojkarna, Falkenbergs FF och IFK Värnamo varit beroende av spelarförsäljningar för att nå ett resultat runt noll. Även för Helsingborgs IF är spelarrättighetsförsäljningarna viktiga även om de ändå redovisar ett resultat på – 4,3 mkr.

Superettanklubbarnas intäkter

Totala intäkter Superettan 2008-2017, mkr

	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Ordinarie drift	329	235	264	349	351	360	326	302	249	289
Spelarförsäljning	33	13	36	21	13	21	17	27	15	46
* Totalt	362	248	300	370	364	381	343	330	264	335
* Genomsnitt/fören.	22,6	15,5	18,8	23,1	22,8	23,8	21,4	20,6	16,5	20,9
* Ordin. Drift % tot	91%	95%	88%	94%	96%	94%	95%	92%	94%	86%
* Median	19,4	13,8	15,5							

Tabell 3

Superettanklubbarnas intäkter (exklusive ränte- och andra finansiella intäkter samt extraordinära intäkter) uppgick år 2017 till 362 mkr (2016: 248 mkr), vilket är en ökning med 46 procent jämfört med föregående år. Att intäkterna varierar mellan åren beror till största delen på vilka klubbar som spelar i serien respektive år. Att intäkterna under 2010-2014 varit betydligt högre än 2015 och 2016 är direkt hänförligt till att Hammarby Fotboll AB spelade i Superettan under säsongerna 2010-2014, med sin stora publikmassa och förening så bidrog de till de ökade intäkterna. Att intäkterna sjönk under 2016 jämfört med 2015 är också hänförligt till att klubbar som IF Brommapojkarna och Östersund FK inte spelade i Superettan 2016, dessa tillsammans omsatte ca 80 mkr varav IF Brommapojkarna omsatte nästintill dubbelt så mycket som Halmstad BK gjorde samma år, alltså den klubb som omsatte mest i Superettan 2016.

2017 var IF Brommapojkarna tillsammans med Östers IF tillbaka i Superettan samtidigt som Helsingborgs IF degraderades till Superettan. Dessa tre föreningar (Helsingborg och Öster hela koncernerna) rapporterar sammanlagda intäkter på 141,6 mkr, alltså 57 % av 2016 års sammanlagda intäkter i Superettan. Att få en bra bild över intäktsutvecklingen i Superettan är därmed svårt. Medianintäkten kan därmed ger en mer rättvis bild. För 2017 var medianintäkten 19,4 mkr, 2016 var den 13,8 mkr, 2015 15,5 mkr. Även medianintäkten har ökat mycket sedan föregående år, ca 41 %, vilket beror på att klubbar med höga intäkter tillkom Superettan 2017 och klubbar med relativt låga intäkter lämnade Superettan inför 2017, se vidare tabell 5.

Spelarrättighetsförsäljningarna steg återigen i nivå med 2015 års höga notering, efter att föregående år snuddat vid lägstanivån för tioårsperioden. Falkenberg, Helsingborgs IF samt IF Brommapojkarna står för 70 % av dessa intäkter och var för dessa, som framgår av tabell 2, viktiga intäkter för att förbättra ett negativt driftresultat. Totalt kommer 2017 nio procent av intäkterna från spelarrättighetsförsäljning (2016: fem procent).

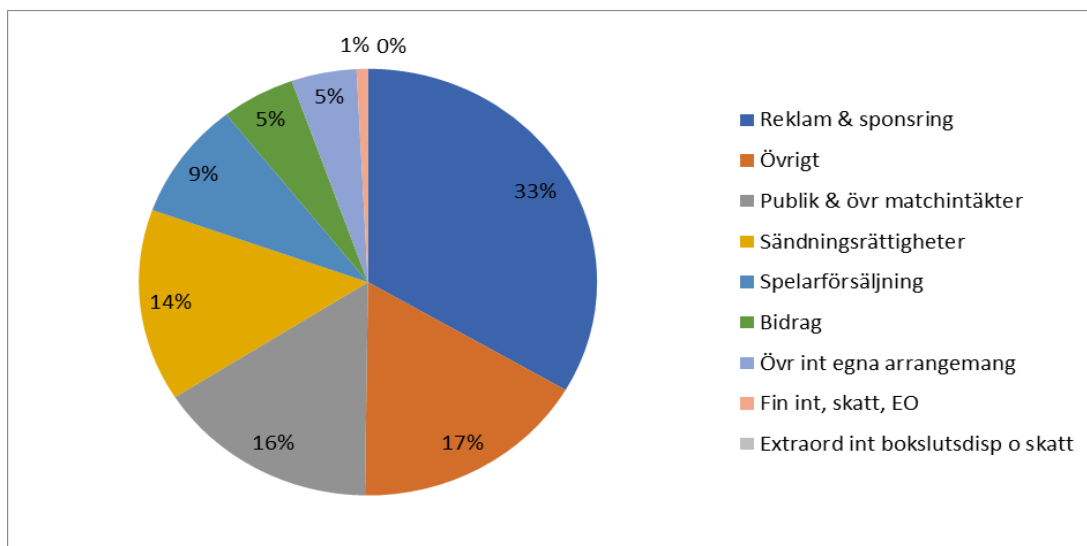
Fördelning intäkter 2017

Intäktsjämförelse mellan åren 2017 och 2016, mkr

I denna jämförelse ingår även ränte- och andra finansiella intäkter samt extraordinära intäkter.

	<u>2017</u>	<u>Andel</u>	<u>2016</u>	<u>Andel</u>	<u>Förändr</u> <u>mkr</u>	<u>Förändring</u> <u>%</u>
Publik & övr matchintäkter	57,4	16%	41,6	17%	15,8	38%
Reklam & sponsring	122,0	33%	89,0	36%	33,0	37%
Sändningsrättigheter	53,1	14%	51,5	21%	1,6	3%
Bidrag	19,0	5%	20,0	8%	-1,0	-5%
Övr int egna arrangemang	16,8	5%	17,6	7%	-0,8	-5%
Övrigt	61,2	17%	15,3	6%	45,9	300%
* Summa drift	329,5	90%	235,0	94%		40%
Spelarförsäljning	32,5	9%	12,6	5%	19,9	158%
Finansiellt intäkter	2,9	1%	2,4	1%	0,5	21%
Extraord int bokslutsdisp o skatt	0,0	0%	0,0	0%	0,0	0%
* Totalt	364,9	100%	250,0	100%	114,9	46%

Tabell 4

Figur 1

De totala intäkterna för Superettan 2017, inklusive finansiella- och extraordinära intäkter, ökade med 46 procent mellan åren. Årets förändring i intäkterna bör jämföras med förändringen i de totala kostnaderna som ökat med 47 procent (se tabell 6). Den stora ökningen är direkt hänförlig fem av de sex nytillkomna klubbarna som hamnar i toppen för både intäkter och kostnader i Superettan, se tabell 5 och 9.

Jämförs endast ökningen av driftsintäkter (+40 %) med ökningen av driftskostnader (+43%) framkommer en större skillnad, vilket återspeglas i det försämrade driftresultatet i tabell 1 samt årets höga spelaromsättning, vilket är exkluderat i driften.

Att posten övrigt ökat med 300 % handlar främst om att Öster IF som rapporterar hela koncernen, i år ingår i Superettan och står för en stor del av ökningen av denna post.

Som tidigare nämnts var 2017 ett bra år för spelarrättighetsförsäljningar i Superettan, samtidigt som 2016 var ett sämre år, då ökningen mellan åren uppgick till 158%.

Spelar rättighetsförsäljningar bör även beaktas i relation till de kostnader som klubbarna haft för ersättnings spelare i form av spelarförvärvskostnader. Som framgår av tabell 6 gick spelarförvärvskostnader (direkt kostnadsförda inklusive lån) upp 94 % samt avskrivningar (balanserade spelarförvärv) upp 50 %. Se vidare "Spelartransfers", s.16.

Eftersom intäktsökningen är så stor blir det mest intressant att titta på hur andelen av de totala intäkterna förändrats mellan åren. Publik- och övriga matchintäkter (inkl. medlemsintäkter) uppgår till 57,4 mkr år 2017 (2016: 41,6 mkr), och har därmed i faktiska siffror ökat 38% men i andel av totala intäkter ligger de i nivå med föregående år. Den stora ökningen beror främst på att Helsingborg och Brommapojkarna spelade i Superettan 2017, vilka tillsammans står för 34 % av dessa intäkter.

Även reklam och sponsringsintäkter har i faktiska siffror ökat stort, 37% men i andel av totala intäkter sjunkit tre procentenheter. Även här är det helt avgörande vilka klubbar som spelar i Superettan och fem av de sex nytillkomna klubbarna står tillsammans för 47 % av årets reklam och sponsringsintäkter.

Intäkter per klubb 2017 och 2016, mkr

I dessa intäkter exkluderas ränte- och andra finansiella intäkter samt extraordinära intäkter

	År 2017 Intäkter inkl <u>spelarförs.</u>	År 2017 Intäkter exkl <u>spelarförs</u>	År 2016 Intäkter inkl <u>spelarförs.</u>	År 2016 Intäkter exkl <u>spelarförs</u>
Helsingborgs IF	54,3	43,9	Allsvenskan	Allsvenskan
Östers IF	45,2	41,6	Div 1	Div 1
IF Brommapojkarna	42,2	35,8	Div 1	Div 1
Falkenbergs FF	26,9	20,6	Allsvenskan	Allsvenskan
Gefle IF FF	23,2	22,3	Allsvenskan	Allsvenskan
Örgryte IS FF	21,6	21,6	18,9	18,8
GAIS	21,4	21,1	21,9	21,9
Trelleborgs FF	19,9	19,8	14,1	14,1
IFK Värnamo	18,9	16,4	19,1	17,5
Åtvidabergs FF	17,7	16,8	21,1	19,6
Degerfors IF	15,6	15,0	13,3	13,2
Varberg BoIS FC	14,7	14,4	15,8	15,8
Dalkurd	12,7	12,6	11,2	10,9
Norrby IF	11,1	11,0	Div 1	Div 1
Syrianska FC	9,5	9,5	10,9	10,3
IK Frej Täby	7,2	7,2	9,8	5,8
Assyriska FF	Div 1	Div 1	13,5	13,5
Ljungskile SK	Div 1	Div 1	12,4	11,6
Ängelholms FF	Div 1	Div 1	10	9,8
Athletic FC Eskilstuna	Allsvenskan	Allsvenskan	12,8	9,5
Halmstad BK	Allsvenskan	Allsvenskan	23,8	23,7
IK Sirius FK	Allsvenskan	Allsvenskan	19	19
* Superettan totalt	362,0	329,5	247,6	235,0

Tabell 5

Som framgår av tabell 5 är spridningen stor mellan föreningarnas intäkter. Helsingborgs IF och Östers IF rapporterar hela koncernerna. Helsingborgs IF som rapporterar de största intäkterna är 7,5 ggr IK Frejs intäkter som återfinns längst ned i tabell 5. År 2016 var spridningen inte alls lika stor, då var föreningen med högst intäkter 2,4 ggr högre än föreningen med lägst intäkter.

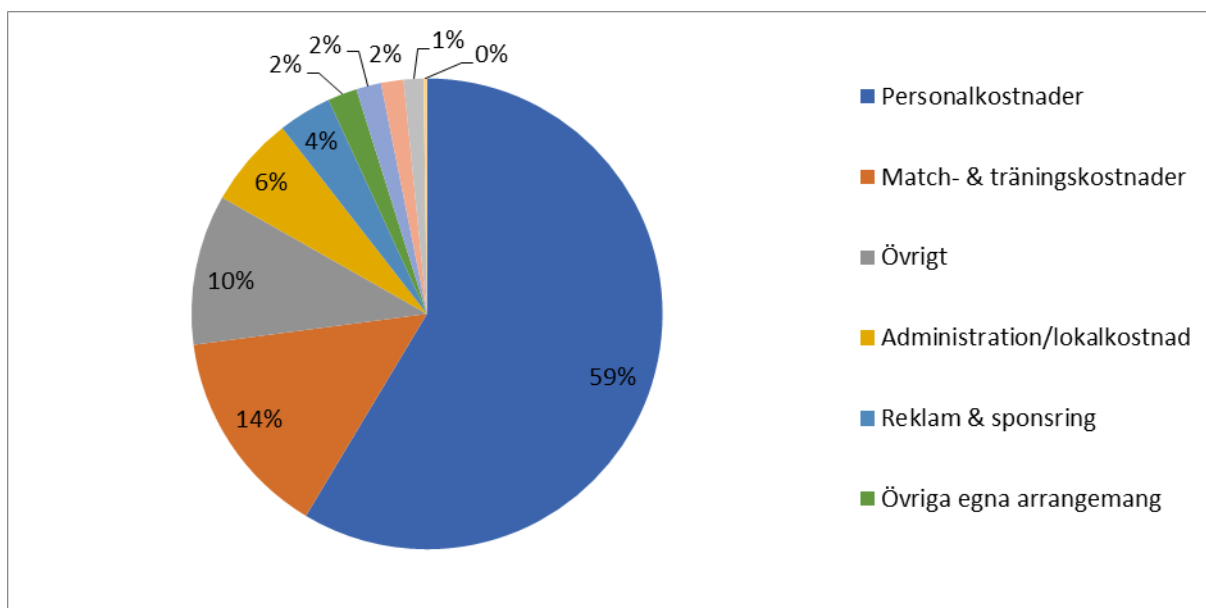
Att intäkterna ökat förklaras främst i att intäktsstarka klubbar tillkom Superettan 2017. De fem klubbarna som rapporterar högst intäkter 2017 var alla nykomlingar i Superettan. Deras totala intäkter uppgår till 191,8 mkr, eller 53% av Superettanklubbarnas totala intäkter. Tillsammans med den sjätte klubben som var nykomling i Superettan uppgick intäkterna 2017 till 202,9 mkr, att jämföra med intäkterna 2016 uppgående till 91,5 mkr för de sex föreningar som lämnade Superettan inför säsongen.

Superettanklubbarnas kostnader

Kostnadsjämförelse mellan 2017 och 2016, mkr

	<u>2017</u>	<u>Andel</u>	<u>2016</u>	<u>Andel</u>	<u>Förändring</u> <u>kkkr</u>	<u>Förändring</u> <u>%</u>
Match- & träningskostnader	55,7	14%	46,0	17%	9,7	21%
Övriga egna arrangemang	7,8	2%	3,4	1%	4,4	129%
Personalkostnader	228,1	59%	171,1	64%	57,0	33%
Administration/lokalkostnad	24,3	6%	19,5	7%	4,8	25%
Reklam & sponsring	14,3	4%	7,6	3%	6,7	88%
Övrigt	40,2	10%	12,2	5%	28,0	230%
* Summa driftkostnader	370,4	95%	259,8	98%	110,6	43%
Spelarförvärv direkt kostnadsförda	6,0	2%	3,1	1%	2,9	94%
Avskrivningar balans spelarförvärv	0,9	0%	0,6	0%	0,3	50%
* S:a spelarförvärv & -avskr	6,9	2%	3,7	1%	3,2	86%
Övriga avskrivningar	6,7	2%	1,0	0%	5,7	570%
Finansiella kostnader	4,5	1%	1,6	1%	2,9	181%
Extraordinära poster o skatt	0,8	0%	0,0	0%	0,8	0%
** Totalt	389,3	100%	266,1	100%	123,2	46%

Tabell 6

Figur 2

De totala kostnaderna för superettanklubbarna inklusive finansiella- och extraordinära kostnader och kostnadsförda spelarköp/inhyrning uppgick till 389,3 mkr år 2017 (2016: 266,1 mkr), en ökning med 47 procent jämfört med föregående år.

Kostnaderna ökade därmed något mer än intäkterna, vilka ökade med 46 % , se tabell 4. Detta bäddade för det försämrade resultatet för 2017, vilket även nämnts under intäktsjämförelsen.

Driftskostnaderna ökade med knappt 43% samtidigt som driftsintäkterna ökade med cirka 40%. Driftskostnaderna har alltså ökat betydligt mer än driftsintäkterna åter- speglas i det klart försämrade driftresultatet. vilket bedöms vara en viktigare jämfö- relse faktor än totalen, då totalen påverkas av spelarförsäljning och finansiella kost- nader/intäkter.

Den stora ökningen av posten övrigt handlar antagligen inte om att klubbarna blivit slarvigare med att fördela kostnaderna utan främst om att Öster och Helsingborg rapporterar hela koncernen och därmed rapporterar en stor del under posten övrigt. Östers IF:s dotterbolag bedriver uthyrning av arena, vars dotterbolag i sin tur är arenaägare, Helsingborgs IF:s största dotterbolag bedriver handel med reklam och marknadsföring samt drift av idrottsanläggning, som rapporterar hela koncernen

Posten övriga egna arrangemang ökat med 129% sedan föregående år, dock är detta i nivå med 2015 års siffror. Även här är det helt avgörande vilka klubbar som ingår i Superettan. I år står Helsingborg och Brommapojkarna för 67 % av dessa kostnader.

Match- & träningskostnader, personalkostnader samt administration/lokalkostnader har alla ökat med minst 20 % men samtidigt mindre än den totala kostnadsökningen på 46 %. Personalkostnaderna har i faktiska tal ökat med 57 mkr från föregående år men i andel av totala kostnader minskat med fem procentenheter.

Fördelning kostnader 2017

Spelarlönernas utveckling, 2008-2017, mkr

	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Spelarlöner	117,3	109,5	108,0	107,8	94,7	101,8	91,5	92,5	77,3	78,2
Driftskostnader	370	260	299	339	365	386	345	339	260	321
Driftskostnader exkl Gothia Cup	370	260	299	339	365	386	345	339	260	280
Förändring spelarlöner	7%	1%	0%	14%	-7%	11%	-1%	20%	-1%	2%
Spel.lönens andel av driftskostn	32%	42%	36%	32%	26%	26%	26%	27%	30%	24%
Spel.lön. and. av driftk ex Got Cup	32%	42%	36%	32%	26%	26%	26%	27%	30%	28%

Tabell 7

Observera ovan att, för att få jämförbara siffror mellan åren, har särredovisning gjorts med hänsyn till om BK Häcken (och därmed Gothia Cup) ingår i Superettans eko- nomi eller inte, vilket BK Häcken inte gjort sedan år 2008.

Notera att det i spelarlönerna kan ingå s.k. sign-on fees till spelare, vilka ibland utbe- talas i samband med att spelare tecknar kontrakt. Spelarlöner är exklusive sociala avgifter.

Spelarlöner exklusive sociala avgifter har ökat med sju procent sedan föregående år, att jämföra med spelarlönernas ökning i Allsvenskan med tolv procent. I tabell 7 framkommer att de totala spelarlönerna legat på en snarlik nivå mellan 2014-2016, och totalt har de totala spelarlönerna ökat med knappt åtta procent mellan 2012 och 2016. Om årets ökning på sju procent enbart har med årets många storklubbar i Su- perettan att göra eller om det är ett litet trendbrott återstår att se.

Mellan 2010 och 2013 låg spelarlönernas andel av driftkostnaderna runt 26-27 % i Superettan och mellan åren 2010-2015 i Allsvenskan mellan 25-27%. Sedan 2013 har spelarlönernas andel av driftkostnaderna ökat till över 32%, med 2016 som en högstanotering då spelarlönerna stod för 42 % av driftkostnaderna. Som framgår av tabell 7 var det driftkostnaderna som var låga 2016, medan spelarlönerna låg på en relativt normal nivå. I år är denna andel tillbaka på ett mer normalt läge uppgående till 32 %. Att spelarlönernas andel numera ligger över 30% verkar även vara fallet i Allsvenskan, i år låg denna siffra i år på 34,1 %, 2016 på 32,3 %.

Den genomsnittliga lönekostnaden för spelarna, exklusive sociala avgifter, per klubb uppgick 2017 till 7,3 mkr (2016: 6,8 mkr). För en allsvensk klubb låg den genomsnittliga lönekostnaden för spelarna per klubb runt ca 40,1 mkr/år, exklusive sociala avgifter. Därutöver kan de förekomma att spelare får ersättningar från till exempel reklamkontrakt från extern part och inte från klubb.

Den genomsnittligt beräknade spelarlönen

Den genomsnittliga spelarlönen antaget 24 spelare per spelartrupp vid en 12 månaders anställning uppgick till 25 447 kr/månad under 2017 (2016: 23 763 kr/månad). Observera att eventuella s.k. sign-on fees till spelare ingår i denna beräkning. Den grovt beräknade snittlönen för en spelare i Superettan utgör ca 24 procent (2016: 26%) av en likartat beräknad snittlön i Allsvenskan, vilket tyder på en ökning av snittlönen i Allsvenskan i jämförelse med Superettan. Det bör även noteras att intäktskällorna i Allsvenskan är betydligt större och högre vilket också är en förutsättning för att kunna ha högre personalkostnader.

Personalkostnadernas andel av intäkterna i Superettanklubbarna

UEFA talar återkommande om att klubbarna bör ha en riktlinje att de totala personalkostnaderna inte bör överstiga 70 procent av klubbens intäkter. UEFA anser att detta nyckeltal är en indikator på ekonomisk sårbarhet i en klubb. De klubbar som ansöker om UEFA-licens, med högre personalkostnader, kan komma att granskas mer noggrant av UEFA. Detta kan komma att bli intressant för de svenska Superettanklubbar som kan komma att kvala in till UEFA:s tävlingar via Svenska Cupen. Tabell 8 visar detta förhållande för superettanklubbarna.

Personalkostnader i förhållande till intäkter

	<u>Personalkostnader/Intäkter</u>
Östers IF	38%
Syrianska FC	52%
Norrby IF	57%
IF Brommapojkarna	57%
Degerfors IF	58%
Helsingborgs IF	59%
IFK Värnamo	63%
Varberg BoIS FC	63%
GAIS	64%
Örgryte IS FF	64%
Trelleborgs FF	66%
Gefle IF FF	68%
Falkenbergs FF	69%
Åtvidabergs FF	72%
IK Frej Täby	81%
Dalkurd	155%

Tabell 8

Att Dalkurds personalkostnader uppgår till 155 % av dess totala intäkter kompletterar bilden som givits utifrån dess resultat enligt tabell 2. Dalkurd investerar stort i spelare och övrig personal för att nå sportsliga resultat. För andra året i rad överstiger personalkostnaderna dess totala intäkter och klubben går med stora underskott vilka täcks upp av aktieägartillskott.

Utöver Dalkurd ligger 2017 enbart två klubbar (IK Frej Täby 81% samt Åtvidabergs FF 72%) över den rekommenderade gränsen på 70 procent, vilket är en förbättring mot 2016 då totalt sex klubbar låg över den rekommenderade gränsen. Östers IF har personalkostnader som enbart uppgår till 38% av koncernens totala intäkter. Sammanlagt sex klubbar hamnar under 60 procent vilket är en klar förbättring mot 2016 då enbart en klubb hamnade under 60 procent.

Sammantaget utgjorde personalkostnaderna inklusive sociala avgifter mm ca 63 procent av de totala intäkterna (2016: 69%) för klubbarna i Superettan. Exkluderas Dalkurd hamnar siffran på strax under 60%. Sammantaget ser risktagandet utifrån denna indikator stabilt ut för Superettan och klart bättre än föregående år.

Kostnaderna per klubb 2017 och 2016, mkr

Lag	År 2017	År 2017	År 2016	År 2016
	Kostn. inkl spelarförv.	Kostn. exkl spelarförv.	Kostn. inkl spelarförv.	Kostn. exkl spelarförv.
Helsingborgs IF	59,9	59,1	Allsvenskan	Allsvenskan
IF Brommapojkarna	42,5	41,8	Division 1	Division 1
Östers IF	37,8	37,4	Division 1	Division 1
Dalkurd AB	28,9	27,0	20,8	20,5
Falkenberg FF	27,5	27,0	Allsvenskan	Allsvenskan
Gefle IF FF	25,6	25,2	Allsvenskan	Allsvenskan
Åtvidabergs FF	22,2	21,2	20,9	20,0
Örgryte IS FF	21,6	21,6	18,7	18,7
GAIS	21,2	21,2	21,8	21,4
Trelleborgs FF	19,6	19,4	16,7	16,7
IFK Värnamo	18,6	18,3	18,0	17,3
Varbergs BoIS FC	15,1	14,7	15,7	15,7
Degerfors IF	13,9	13,8	14,8	14,7
Norrby IF	11,1	11,0	Division 1	Division 1
Syrianska FC	9,7	9,5	11,5	11,4
IK Frej Täby	8,8	8,8	8,2	8,2
Assyriska FF	Div 1	Div 1	16,3	16,1
Ljungskile SK	Div 1	Div 1	12,8	12,8
Ängelholms FF	Div 1	Div 1	10,9	10,7
Athletic FC Eskilstuna	Allsvenskan	Allsvenskan	12,7	12,6
Halmstad BK	Allsvenskan	Allsvenskan	27,3	27,3
IK Sirius FK	Allsvenskan	Allsvenskan	17,3	17,3
* Superettan totalt	384,0	377,0	264,4	261,4

Tabell 9

I första respektive tredje kolumnen ingår respektive klubbs samtliga kostnader exklusive extraordinära poster, finansiella kostnader och skatter.

I kolumn två respektive fyra har från dessa kostnader dragits av kostnader för spelarförvärv såväl direkt i sin helhet kostnadsförda vid förvärvsåret, som kostnader från årliga avskrivningar avseende balanserade spelare, vilket totalt uppgår till ca 7 mkr för 2017.

Likt intäkterna är spridningen stor mellan klubbarnas kostnader där fem av de sex nytillkomna klubbarna står för de högsta kostnaderna. Anmärkningsvärt är dock att Dalkurd som i listan bland intäkterna intog plats 13 intar plats fyra i kostnadstabellen. Bland övriga klubbar är rangordningen för kostnaderna relativt snarlik rangordningen över intäkterna.

I det tidigare avsnittet intäkter per klubb gjorde vi en jämförelse på hur mycket intäkter klubbarna som lämnade respektive tillkom Superettan bidrog med under respektive säsong. I en liknande jämförelse kan vi notera att de klubbarna som lämnade

Superettan hade kostnader 2016 uppgående till 97,3 mkr och de som tillkom hade kostnader 2017 uppgående till 204,4 mkr.

Spelartransfers

I tabellen nedan ingår endast försäljningar och förvärv, ej ut- och inhyrningar.

Spelarförsäljningar och spelarförvärv Superettan år 2008-2017, mkr

	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Spelarförsäljningar	32,0	11,9	35,5	20,5	11,9	21,5	17,2	27,4	15,2	46,0
Spelarförvärv, dir kostn.förda	4,0	2,1	1,7	1,3	4,6	2,6	4,3	5,7	5,8	4,5
Spelarförvärv, balanserade	1,4	0,0	2,5	0,0	4,4	2,0	1,2	3,5	0,3	4,7

Tabell 10

Intäkter från spelarförsäljningar varierar från år till år, vilket är rimligt. Att dra en direkt jämförelse mellan åren är svårt, då denna post baseras på hur en enskild spelare har presterat under året och vilket intresse denne har dragit till sig, samt att klubbarna eventuellt lyckas behålla sina nyckelspelare om de lyckas ta sig upp till Allsvenskan.

Årets siffror är relativt hög, den tredje högsta siffran under den senaste tioårsperioden. Tre klubbar står för cirka 72% av spelarförsäljningarna, Helsingborgs IF, IF Brommapojkarna samt Falkenbergs FF. 2016 och 2013 sticker ut som låga försäljningsår. Både 2014 och 2015 var bra försäljningsår för Superettan, vilket delvis kan förklaras i att Östersund FK varit väldigt bra på att exportera spelare både 2014 och 2015 tillsammans med IF Brommapojkarna under 2015.

Kostnaden för spelarförvärv ligger i en relativ normalnivå sett ur ett tioårsperspektiv, dock betydligt högre än de tre senaste åren. Att siffran är så låg i förhållande till spelarförsäljningar kan delvis förklaras i att klubbarna värvar spelare på free transfer (bosman) samt att klubbarna tar upp spelare från det egna ledet och ger de chansen i a-laget, för att eventuellt kunna exportera talanger vidare till större klubbar eller ligor. Historiskt sätt har IF Brommapojkarna varit ett gott exempel, som under alla år exporterat en hel del spelare.

Balanserat värde externa spelarförvärv Superettan år 2008-2017, mkr

	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Bokfört spelarkapital	0,6	0,2	2,5	1,3	4,8	3,6	6,8	11,4	1,2	6,4
Antal fören. som bal. utgift.	3	2	1	6	6	7	7	7	5	9

Tabell 11

Det balanserade värdet per 31 december 2017 uppgick till 0,6 mkr (2016: 0,2 mkr), Tre klubbar balanserade spelarvärden under 2017 att jämföra med två klubbar 2016. Utifrån de belopp som spelarrättighetsförsäljningarna genomfördes för under 2017 talar det sammantaget för att det i Superettans klubbar finns stora dolda övervärden i form av spelarrättigheter.

Elitlicensens regler i korthet

På Förbundsmötet i mars 1999 beslutades att införa en svensk elitlicens för spel i Allsvenskan och Superettan. Denna licens trädde i kraft från och med år 2002, och baserades första gången på boksluten år 2001, varvid licenser för säsongen 2003 behandlades, och beviljades.

Årsredovisningarna för 2017 är således utgångspunkten vid Licensnämndens elitlicensbehandlingar inför säsongen 2019.

För att få elitlicens får man inte ha negativt eget kapital.

Om en klubb inte uppnår att ha noll eller positivt eget kapital skall i första hand en handlingsplan upprättas angående hur man under året skall uppnå minst noll i eget kapital. Om Licensnämnden inte bedömer att handlingsplanen är orealistisk anses klubben ha uppfyllt kriteriet för det egna kapitalet.

Om Licensnämnden bedömer att handlingsplanen är orealistisk avkrävs klubben att senast den 1/10 inlämna ett periodiserat bokslut per den 31/8 som visar att det egna kapitalet är noll eller positivt samt en likviditetsplan som visar att föreningen kan klara sina betalningar under resten av året. Om dessa krav inte uppfylls, och inte särskilda skäl finns för undantag, beviljas ingen licens för nästa år, vilket innebär degradering en division nästkommande år. Formellt beslut angående detta fattas av Representantskapsmötet i november. Jämför ovan sammanställningen över klubbarnas egna kapital per den 31 december 2017.

Följer klubben en av Licensnämnden godkänd handlingsplan så att man uppnår minst noll i eget kapital vid närmast efterföljande årsredovisning så har klubben uppfyllt kriteriet för det egna kapitalets storlek vid licensprövningen inför nästkommande säsong.

Om klubben inte klarar att följa handlingsplanen och vid nästkommande årsredovisning fortfarande har negativt eget kapital åläggs klubben att upprätta ett periodiserat bokslut per den 31 augusti som visar att det egna kapitalet är positivt eller noll och inlämna denna senast den 1 oktober, samt en likviditetsplan som visar att klubben kan klara sina betalningar under resten av året. Om dessa krav inte uppfylls och särskilda skäl inte finns för undantag så beviljas ingen elitlicens för nästa år, vilket innebär degradering en division inför nästkommande säsong. Beslut om detta fattas av vid Representantskapsmötet i november. Jämför ovan sammanställningen över klubbarnas egna kapital per den 31 december 2017.

Om klubben återigen i årsredovisningen redovisar negativt eget kapital, efter att man under hösten innan, beviljats elitlicens utifrån periodiserat bokslut och inlämnad likviditetsplan, har klubben att senast den 1 oktober påföljande år visa ett periodiserat bokslut per den 31 augusti som visar att det egna kapitalet är positivt eller noll, en likviditetsplan som visar att klubben kan klara sina betalningar under resten av året samt en resultatprognos som visar att klubben kommer att redovisa ett eget kapital som är positivt eller noll per den 31 december det året.

De två ytterligare ekonomiska krav för elitlicens som finns gäller dels betalningar, dels fortsatt drift.

Per den 31 augusti det inte får finnas några förfallna skulder avseende skatter och allmänna avgifter, skulder till SvFF, SDF, annan medlemsklubb eller till utländsk klubb avseende spelarövergångar som inte kan kvittas mot fordringar, eller till professionella spelare, och i förekommande fall till klubbdirektör, ekonomichef, medieansvarig, läkare, fysioterapeut, säkerhetsansvarig, ansvarig för tillträde till arenan för funktionshindrade, huvudtränare A-lag, assisterande tränare A-lag samt ungdomsansvarig.

Per den 1 oktober ska styrelsen intyga att klubben har ekonomiska förutsättningar att driva verksamheten hela nästkommande år.

Om skulder av angivet slag är förfallna detta datum och/eller styrelsen inte kan intyga att klubben har förutsättningar för fortsatt drift hela nästkommande år ska elitlicens för nästkommande år inte beviljas.

Därutöver finns för elitlicens krav på kompetens hos huvudtränare, säkerhetsansvarig, säkerhetsorganisation samt medicinsk undersökning av spelare.

Licenssökande kan få negativt beslut i Licensnämnden prövat i Appellationsnämnden.

Elitlicens beviljas för ett år i taget.

Se vidare Reglemente för Elitlicensen med Anvisningar till Elitlicensens ekonomikriterier på Svenska Fotbollförbundets hemsida www.svenskfotboll.se/ekonomi

Superettanklubbarnas egna kapital, redovisade resultat och soliditet 2017

	<u>Eget kapital, mkr</u>	<u>Redovisat resultat</u>	<u>Soliditet</u>	<u>Elitlicenskonselvens säsongen 2019</u>
Helsingborgs IF	7,8	-4,3	25%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2019
Falkenbergs FF	5,0	-0,6	61%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2019
Dalkurd	5,0	-16,2	56%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2019
IF Brommapojkarna	2,9	0	26%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2019
GAIS	2,5	0,1	24%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2019
Gefle IF FF	1,1	-2,4	17%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2019
Degerfors IF	0,4	1,8	14%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2019
Norrby IF	0,4	0,3	18%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2019
Trelleborgs FF	0,3	0,3	5%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2019
IFK Värnamo	0,2	0,2	6%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2019
Östers IF	0,2	3,4	0%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2019
Örgryte IS FF	0,1	0	2%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2019
IK Frej Täby	0,0	-1,6	0%	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2019
Varberg BoIS FC	-0,8	-0,4	Negativ	Periodiserat bokslut
Syrianska FC	-0,9	-0,3	Negativ	Spelar i division 1 säsongen 2017
Åtvidabergs FF	-2,7	-4,7	Negativ	Spelar i division 1 säsongen 2017
* Totalt	21,5	-24,4		

Tabell 12

Under 2017 redovisade Superettan totalt ett samlat eget kapital uppgående till + 21,5 mkr per den sista december 2016 (2016: 1,0 mkr). Det egna kapitalet har ökat stort jämfört med föregående år vilket delvis förklaras i att Helsingborgs IF (koncernen) Falkenbergs FF samt IF Brommapojkarna med ett sammanlagt eget kapital om 15,7 mkr inte spelade i Superettan 2016, samt att enbart tre klubbar (att jämföra med sju klubbar 2017) redovisade negativt eget kapital om totalt -4,4 mkr (2016: -9,5 mkr) Vilka klubbar som spelar i serien aktuellt år har en stor del i förändringen av det egna kapitalet.

Under hösten går Licensnämnden igenom de inlämnade periodiserade boksluten samt övriga kriterier, rörande samtliga klubbar, som ska uppfyllas för att kunna ge slutlig licens inför nästkommande säsong. Samtliga klubbar som medverkar i Superettan 2018 har under våren fått ett delbeslut, beträffande elitlicens inför säsongen 2019.

Av sexton klubbar redovisar tre stycken ett negativt eget kapital, att jämföra med sju 2016, vilket är en klar förbättring. Åtvidabergs FF och Syrianska FC redovisar lägst eget kapital, dock spelar båda dessa i division 1 säsongen 2018 och söker därmed inte elitlicens för 2019.

Varberg BoIS FC har att lämna in ett periodiserat bokslut per 31 augusti 2018 samt en likviditetsplan som visar att föreningen kan klara sina betalningar för resten av 2018 samt en prognos för helårsbokslutet 2018 för att visa att det egna kapitalet kan återställas till minst noll vid 2018 års utgång.

För de till år 2018 års Superettan nyuppflyttade klubbar eller nedflyttade från Allsvenskan var det egna kapitalet och elitlicensförutsättningarna följande.

Jönköping Södra IF	5,0	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2019
Gefle IF	1,1	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2019
HBK Elitfotboll	0,5	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2019
IK Brage	-3,0	Handlingsplan godkänd av Licensnämnden
Landskrona BoIS	-3,5	Handlingsplan godkänd av Licensnämnden
Athletic Eskilstuna	-4,0	Periodiserat bokslut

Tabell 13

Superettanklubbarnas konsolideringsgrad 2017

Genom att ställa klubbarnas eget kapital i förhållande till de totala personalkostnaderna kan klubbarnas konsolideringsgrad beräknas. Denna visar hur sårbar en klubb är om intäkterna minskar och kostnaderna för den viktigaste tillgången, personalen, tvingas finansieras av det egna kapitalet. En hög konsolideringsgrad innebär en låg sårbarhet vid intäktsbortfall och omvänt, en låg konsolideringsgrad innebär en hög sårbarhet vid intäktsbortfall.

En tumregel, som t ex Riksidrottsförbundets specialförbund verkar efter, är att det egna kapitalet bör kunna täcka minst ett halvårs personalkostnader. Detta innebär i så fall att konsolideringsgraden bör vara runt 50 procent.

	<u>Konsolideringsgrad</u>	<u>Eget kapital, mkr</u>	<u>Tot personalkostnader</u>
Falkenbergs FF	27%	5,0	18,4
Dalkurd	25%	5,0	19,7
Helsingborgs IF	24%	7,8	32,2
GAIS	18%	2,5	13,7
IF Brommapojkarna	12%	2,9	24,2
Gefle IF FF	7%	1,1	15,7
Norrby IF	6%	0,4	6,3
Degerfors IF	4%	0,4	9,0
Trelleborgs FF	2%	0,3	13,1
IFK Värnamo	2%	0,2	11,9
Östers IF	1%	0,2	17,0
Örgryte IS FF	1%	0,1	13,9
IK Frej Täby	0%	0,0	5,9
Varberg BoIS FC	-9%	-0,8	9,3
Syrianska FC	-18%	-0,9	5,0
Åtvidabergs FF	-21%	-2,7	12,7
		21,5	228,1

Tabell 14

Ingen av klubbarna i Superettan klarar kravet på en konsolideringsgrad på 50 procent. Enbart tre klubbar, Falkenbergs FF, Dalkurd samt Helsingborgs IF redovisar en konsolideringsgrad över 20%. Gapet mellan kravet och den klubb som redovisar högst konsolideringsgrad är stort och visar på stor sårbarhet vid intäktsbortfall. Negativt eget kapital ger en negativ konsolideringsgrad. Klubbarna med negativ konsolideringsgrad är således även de klubbarna som arbetar på att förbättra ekonomin för att elitlicensen inte ska vara i fara. Assyriska FF och Ängelholms FF söker dock inte elitlicens för 2019.

Noteras bör dock göras att det sannolikt finns dolda värden i spelarrättigheter i flera av klubbarna.

Klubbarnas kostnader och tabellposition 2017

	<u>Rangordning efter kostnader</u>	<u>Tabellposition</u>
Helsingborgs IF	1	7
IF Brommapojkarna	2	1
Östers IF	3	5
Dalkurd	4	2
Falkenberg FF	5	4
Gefle IF FF	6	12
Åtvidabergs FF	7	16
Örgryte IS FF	8	13
GAIS	9	9
Trelleborgs FF	10	3
IFK Värnamo	11	6
Varbergs BoIS FC	12	11
Degerfors IF	13	8
Norrby IF	14	10
Syrianska FC	15	15
IK Frej Täby	16	14

Tabell 15

Tabell 15 visar klubbarnas rangordning efter kostnader samt deras tabellposition. De klubbar med de fem högsta kostnaderna hamnar topp sju i tabellen. De två klubbar som åkte ur hamnade på plats 7 och 15 kostnadsmässigt. Trelleborgs FF lyckades nå en tredjeplats och sedermera kvala in till Allsvenskan trots att de hamnade på en tiondeplats rent kostnadsmässigt.

Anledningen till att även klubbar med mindre ekonomier kan tävla om bra tabellpositioner har flera orsaker, bland annat att scoutingverksamheten har funkat väldigt bra och därmed lyckats hitta bra spelare till en mindre kostnad, samt att man har andra metoder att arbeta efter som är bättre än övriga klubbar.